CYNGOR CYMUNED LLANWNDA

COFNODION
IONAWR 2026

DYDDIAD	Nos Fercher, 21ain Ionawr, 2026
AMSER	7.00 y.h
LLEOLIAD	Canolfan Cae'r Gors, Rhosgadfan

PRESENOLDEB

ENW	Cyf.	SWYDDOGAETH	PRESENNOL/ABSENNOL/ YMDDIHEURO
Dyfan Thomas	DT	Cadeirydd	Presennol
Gwilym V Thomas	GVT	Aelod o'r Cyngor	Presennol
Michelle Williams	MS	Aelod o'r Cyngor	Ymddiheuro
Nerys Evans	NE	Aelod o'r Cyngor	Presennol
Jason Hunt	JH	Aelod o'r Cyngor	Presennol
Gwilym Ll Williams	GLW	Aelod o'r Cyngor	Presennol
Tom Ellis	TE	Aelod o'r Cyngor	Ymddiheuro
Adam S Roberts	ASR	Aelod o'r Cyngor	Presennol
Arwyn Roberts	AR	Cynghorydd Ward Tryfan	Ymddiheuro
Huw Rowlands	HR	Cynghorydd Ward Llanwnda	Presennol
Nia Gruffydd	NG	Aelod o'r Cyngor	Presennol
Aeron M.Jones	AMJ	Aelod o'r Cyngor	Ymddiheuro
Avril M Evans	AME	Clerc	Presennol

1.	**CROESO A DATGANIADAU BUDDIANT** Croesawyd pawb i'r cyfarfod gan y Cadeirydd. Gofynnwyd i unrhyw aelod ddatgan unrhyw fuddiant ychwanegol i'r hyn sydd ar y rhestr flynyddol.	
	PWYNT GWEITHREDU: DIM	
2.	**Cofnodion Cyfarfod 19.11.25** Cyflwynwyd y cofnodion diweddara, ac fe'u cymeradwywyd yn unfrydol.	
3.	**PWYNT GWEITHREDU: DIM**	
4.	**Pwyntiau Gweithredu** Cyflwynwyd y Pwyntiau Gweithredu diweddara. Roedd diweddariadau i'w cael yn y gofrestr pwyntiau gweithredu oedd wedi'i danfon yn rhan o'r papurau. • Siec cyflog y cyn Clerc (rhif 101801 gwerth £568.66) – yn absenoldeb AR cytunwyd i gynnwys hwn yn agenda'r cyfarfod nesaf. • Diweddariad ar y wefan – Nododd DT fod oedi wedi bod yma oherwydd prysurdeb gwaith, ond for Delwedd wedi cysylltu yn ddiweddar, gan gadarnhau fod gwaith ar y wefan wedi cychwyn. Cytunodd DT i ymholi eto am greu logo.	

		• DT i drefnu i gyfarfod GVT a GLW i gysylltu eu cyfeiriadau e-byst newydd – Nododd DT y byddai'n cysylltu gyda GLW yn fuan. GVT eisoes wedi derbyn cyfeiriad e-bost. • Gwaith ail-osod copings mynwent Cefnfaes - Nododd AME fod Ceri wedi ffonio ar ddiwrnod y cyfarfod i egluro nad ydi'r gwaith wedi ei gychwyn eto oherwydd y tywydd gwael dros yr wythnosau diwethaf. Gobeithid cychwyn ar y gwaith yn y dyddiau nesaf. Mynegodd DT ddiddordeb mewn cyfarfod Ceri yn y fynwent. Cytunodd AME i rannu ei rif ffôn. • Lein Bryngwyn – nodwyd fod aelodau wedi cytuno drwy e-bost i dalu hanner yr anfoneb yn derbyn eglurhad gan Mr Jones. Mewn perthynas á'r bil o £800 am drwsio'r ail ffens – tybiodd NE nad oedd wir angen y ffens yno, gan fod rhannau o'r llwybr heb ffens. Eiliodd NG gan awgrymu mai cyfrifoldeb y ffermwr ydi gosod/talu am ffens os ydyw am gadw ei stoc oddi ar y llwybr cyhoeddus. Ychwanegodd GVL y byddai cael gwartheg yn rhydd ar y llwybr ond yn arwain at gwynion gan y cyhoedd yn y dyfodol, gyda GVT yn nodi fod y Cyngor Cymuned yn annog defnydd o'r llwybrau, a'i fod yn rhesymol felly derbyn cyfrifoldeb am eu cadw'n saff. Mynegodd NE bryder pe byddai'r bil yma yn cael ei dalu, y byddai ceisiadau yn siŵr o ddod gan eraill. Awgrymodd NG fod unrhyw gais yn y dyfodol yn cael ei adolygu fel yr angen, ac nad ydi'r Cyngor Cymuned yn ymrwymo i dalu pob cais. Cytunwyd i dalu'r £800, gyda'r Clerc i e-bostio Mr Jones yn gofyn i ddisgwyl hyd nes bod y Cyngor yn cymeradwyo unrhyw waith yn y dyfodol, cyn mynd ati i'w gwblhau. • Modurdai Bro Gilbert - Adroddodd HR at ymateb Adra i'r ymholiad am ddyfodol modurdai Bro Gilbert. Nodwyd fod y tir dan sylw y tu allan i anghenion y busnes ac o ganlyniad fod llythyrau wedi eu danfon allan at y trigolion cyfagos i asesu diddordeb lleol i brynu'r tir hwn. Os na dderbynnir unrhyw ddiddordeb, byddant yn edrych ar hysbysebu'r tir gydag asiant tai lleol. Nodwyd nad yw adnewyddu'r garejys presennol yn hyfyw ariannol i Adra ei gwblhau a'i reoli yn y dyfodol, ac nad ydynt am ystyried unrhyw broblemau parcio posibl yn y dyfodol. Mynegodd aelodau bryder mawr am y sefyllfa parcio yn dilyn adeiladu mwy o dai, y byddai'n siŵr o arwain at gwynion wedi eu cyfeirio at y Cyngor Cymuned.	

	Yn sgil y wybodaeth wedi ei dderbyn, cytunwyd y byddai'r Clerc yn cysylltu yn ôl gydag Adra i fynegi gwrthwynebiad cryf y Cyngor, gyda HR hefyd i barhau efo'i ymholiadau. • Llwybr 161 - Adroddodd y Clerc fod ymateb wedi ei dderbyn gan Gyngor Gwynedd, h.y. eu bod wedi ymweld â'r lleoliad cyn y Nadolig, ac yn bwriadu gosod giât mochyn. Gofynnwyd iddynt ddiweddaru'r Cyngor Cymuned o unrhyw ddatblygiad. • Ceisiadau nawdd - penderfynwyd peidio â thrafod hwn hyd nes bod y cais praesept a sefyllfa ariannol y Cyngor wedi ei drafod yn gyntaf (gweler 'Materion i'w Trafod). • Clerc i ymaelodi efo SLCC - Nododd y Clerc ei bod wedi ymaelodi yn ddiweddar, ond na fydd yn cael mynediad at yr hyfforddiant hyd nes bod siec wedi ei dderbyn gan y Cyngor Cymuned. Cytunodd bawb i dalu'r ffi aelodaeth. • Cyfarfodydd Ysgol Gynradd Rhosgadfan- AR yn absennol, cytunwyd i'w drafod yn y cyfarfod nesaf. • Diffyg torri gwair a gwrychoedd - Nodwyd fod Cyngor Gwynedd wedi ymateb yn cynnig i aelod o'r Cyngor Cymuned i gyfarfod i drafod y pwnc. Cytunodd bawb y byddai'n ddefnyddiol cael gwybodaeth ar gyfer y dyfodol o lefydd sydd yn/ddim yn derbyn toriadau. Mynegodd HR ddiddordeb mewn mynychu cyfarfod. Cytunwyd y byddai'r Clerc yn e-bostio'r swyddog yng Nghyngor Gwynedd yn derbyn y cynnig, gan gynnwys HR yn yr e-bost i drefnu dyddiad cyfleus.	
5.	**PWYNT GWEITHREDU:** • **Ymholi Delwedd am greu logo i'r Cyngor Cymuned** • **Trefnu cyfeiriad e-bost newydd i GLW** • **Rhannu rhif ffôn Ceri fel i DT allu trefnu cyfarfod** • **E-bostio Mr D Jones i gadarnhau amodau talu i drwsio ffens Lein Bryngwyn** • **Cysylltu gydag Adra i fynegi gwrthwynebiad i adeiladau mwy o dai ym Mro Gilbert** • **E-bostio Cyngor Gwynedd i dderbyn eu cynnig i gyfarfod i drafod torri gwair, gan gynnwys HR yn yr ohebiaeth** • **Cyfarfod gyda swyddogion Cyngor Gwynedd i drafod trefniadau torri gwair**	**DT** **DT** **AME** **AME** **AME + HR** **AME** **HR**
6.	**Materion Ariannol** Cyfri Cadw ar 29/12/25: Cyfri Siec ar 28/12/25: Cydnabuwyd anfonebau/Taliadau brys wedi eu cymeradwyo dros e-bost a thalu ers cyfarfod Tachwedd 2025:	 £21,653.42 £26,730.20

	Sieciau: • D.Jones – ffensio Lein Bryngwyn • Zurich-yswiriant • Nature Sign-arwyddion Prosiect Llwybrau • S.Lewis-gosod arwyddion Prosiect Llwybrau • S.Lewis-Torri gwair a chlirio'r fynwent Anfonebau/Taliadau: Sieciau: Cyflog/costau clerc (Avril) Tachwedd 2025 (mis 8), a Rhagfyr 2025 (mis 9) (£616.00 + £616.00) Tanysgrifiad trwyddedau IONOS & MICROSOFT d/o Dyfan Thomas (£7.20, £9.72, £7.20, £12.10, £12.10, £9.72) Tanysgrifiad SLCC Clerc Aeron Jones – lwfans aelodau D.Jones – trwsio ail ffens Lein Bryngwyn Taliadau ar-lein: HSBC – ffioedd banc Tach HSBC – ffioedd banc Rhag HSBC – ffi atal siec Incwm: Claddu llwch Llog Gofynnodd DT á fyddai'n bosibl trefnu i daliadau tanysgrifiad IONOS a Microsoft cael eu talu drwy DD. Heb gerdyn banc ar hyn o bryd, mae hynny'n amhosibl. Eglurodd y Clerc ei bod hi ac MW newydd lwyddo i newid cyfeiriad y cyfrif banc, ac mai'r cam nesaf yw sefydlu bancio dros y we, ond ei fod yn broses araf ofnadwy.	 £930.00 £1,736.38 £9,408.00 £500.00 £890.00 £1,232.00 £58.04 £170.00 £156.00 £800.00 £2.00 £2.80 £10.00 £500.00 £176.94
7.	**PWYNT GWEITHREDU: Clerc i bostio sieciau**	
8.	**Is-bwyllgorau** Cyfarfod Is-bwyllgor Staffio wedi ei gynnal 27/11. Cofnodion wedi eu rhannu gydag aelodau. Cofnodion wedi eu derbyn. Awgrymodd NG dylid trafod cyflogaeth y Clerc yn y cyfarfod nesaf, gyda'r cyfnod prawf yn fuan dod i ben. Cytunwyd yn unfrydol.	
9.	**PWYNT GWEITHREDU:** • Cynnwys 'trafod cyflogaeth y Clerc' ar agenda mis Chwefror	**AME**

10.	**Materion i'w trafod** • Cais grant Cyfraniad Ni i Gynghorau Tref a Chymuned Gwynedd - diweddariad gan AME - Eglurodd y Clerc fod yr arwyddion wedi eu cymeradwyo yn ddiweddar, ond fod y broses o greu yn gallu bod cymryd 4/6 wythnos. Tybir felly na fydd yr arwyddion yn cael eu derbyn hyd nes cychwyn mis Chwefror. Nodwyd na fydd Cyngor Gwynedd yn rhoi ad-daliad hyd nes bod yr arwyddion wedi eu gosod. Eglurwyd fod yr arwyddion yn cael eu darparu i gyfeiriad cartref y contractwr fydd yn eu gosod. Nodwyd fod Cyngor Gwynedd wedi dweud fod balans o £660 ar ôl i'w wario erbyn wythnos gyntaf mis Ionawr. Heb gerdyn banc, anodd iawn byddai wedi bod i brynu unrhyw nwyddau newydd erbyn hynny. Eglurwyd fod y Clerc wedi ymholi am dderbyn ad-daliad am waith eisoes wedi ei wneud. Cytunwyd, gydag ad-daliad o £460 wedi ei dderbyn am dorri gwair y fynwent, gwaith a gwblhawyd yn fis Rhagfyr. Cytunodd y Clerc i rannu proflenni'r arwyddion gyda'r aelodau er gwybodaeth. • Trwsio ffens ar lwybr Bryngwyn - eisoes wedi ei drafod uchod 'Cofrestr Pwyntiau Gweithredu'. • Biniau halen Fron Deg (Rhostryfan), Bro Cadfan (Rhosgadfan), a Gwêl y Foel (Dinas) - Nododd HR fod sawl cais am fin newydd wedi ei dderbyn yn ddiweddar a'i fod wedi gwneud ymholiadau gyda Chyngor Gwynedd. Eglurwyd y byddai'n rhaid i'r Cyngor Cymuned dalu am unrhyw finiau newydd, a'i fod yn bosibl eu prynu drwy Gyngor Gwynedd. Fodd bynnag, roedd dau wahanol bris wedi ei dderbyn, a neb i weld yn gallu rhoi ymateb pendant ynglŷn â chyfrifoldeb pwy fyddai llenwi'r biniau gyda halen. Cytunwyd fod y Clerc yn ysgrifennu at Gyngor Gwynedd yn holi am drefniadau yn sgil derbyn sawl cais yn ddiweddar, gyda HR i barhau gyda'i ymholiadau. Awgrymwyd hefyd y byddai'n fuddiol i HR ymholi am bwy sy'n gyfrifol am y lonydd (ydi Cyngor Gwynedd wedi eu mabwysiadau?), fel i wybod pwy fyddai angen gofyn caniatâd i osod biniau newydd. • Maes parcio Llwybr Bryngwyn - nododd HR ei fod wedi derbyn sawl cwyn am gyflwr y maes parcio. Eglurodd ei fod wedi cysylltu gyda Chyngor Gwynedd á ddywedodd nad oedd bwriad wrth ddatblygu'r llwybr i'r ysgol i wella'r maes parcio oherwydd natur y ffynhonnell ariannu- sef darparu llwybr llesol, a byddai gwella maes parcio yn debygol o arwain at fwy o ddefnydd o geir. Mynegodd NE rhwystredigaeth fod cyflwr y maes parcio a gwrthwynebiad sawl rhiant i'w ddefnyddio, yn gwneud y llwybr yn ddi-werth. O ystyried mai'r Rheilffordd sydd berchen y maes parcio, cynigodd GVT ein bod yn gwahodd rhywun o'r rheilffordd i'r cyfarfodydd i drafod ymhellach.	

		Cytunodd HR i ymholi, gan hefyd awgrymu y byddai'n fuddiol tafod gydag aelodau o YGC a'r adran Addysg hefyd. • Cau ffyrdd yn ddi-rybydd - Adroddodd HR fod sawl cwyn wedi ei dderbyn am Dwr Cymru yn cael ffyrdd yn ddi-rybydd yn ddiweddar. Er cydnabod fod arwyddion 'Ffordd wedi cau' wedi eu gosod mewn mannau amhriodol, cytunwyd fod y gwaith yn angenrheidiol, a bod y tywydd wedi cyfrannu at yr oedi yn cwblhau'r gwaith. • Cynllun hyfforddiant - cyflwynodd y Clerc Gynllun Hyfforddiant, gan nodi y byddai'n cadw cofnod o hyfforddiant aelodau o hyn ymlaen. Cadarnhawyd y byddai'n hysbysu'r aelodau o unrhyw hyfforddiant ar gael, gan eu hannog i fynychu cymaint â phosibl. Bydd cofnod o hyfforddiant y Clerc hefyd yn cael ei gofnodi. • Pennu praesept 2026/27 – Adolygwyd y gyllideb am 2026/27. Fel i sicrhau balansau wrth gefn digonol, penderfynwyd cynyddu'r braespet am 2026/27 i £34,100. Nodir fod y Cyngor Cymuned wedi cadw balansau wrth gefn sylweddol dros y blynyddoedd fel i adeiladu wal newydd yn y fynwent. Mae hyn yn gostus dros ben, a'r balansau wrth gefn ar hyn o bryd yn annigonol. O ystyried fod y balansau wrth gefn wedi lleihau yn ddiweddar, a bod y Cyngor Cymuned wedi bod yn hael iawn wrth ddarparu taliadau nawdd yn ystod yr haf 2025/26, cytunwyd na fyddai'r Cyngor yn darparu taliadau nawdd hyd nes haf 2026/27, a bod yr haelioni yn gwneud yn iawn am y methiant i ddarparu nawdd yn 2024/25. Cymeradwywyd a mabwysiadwyd y gyllideb am 26/27. Cytunwyd i'r Clerc yrru'r cais praesept i Gyngor Gwynedd, ac i gysylltu gyda rheini eisoes wedi cyflwyno ceisiadau nawdd i egluro'r sefyllfa. • Ad-daliad cynnal llwybrau cyhoeddus - Adroddodd y Clerc fod cais wedi ei dderbyn gan Gyngor Gwynedd i gyflwyno anfonebau cynnal llwybrau ar gyfer derbyn ad-daliad. Nodir nad ydi unrhyw waith a wnaethpwyd ar Lein Bryngwyn yn gymwys. O ystyried nad ydi'r anfonebau yn nodi lleoliad y gwaith, cytunwyd i hawlio 60% o'r hyn wariwyd ar lwybrau yn 2025/26, sef £2,992.80 (gwariant am y flwyddyn yn £4,988). Cytunwyd i'r Clerc gyflwyno'r cais, gan ofyn i SL (contractwr ar hyn o bryd) i baratoi anfonebau ar wahân ar gyfer Lein Bryngwyn o hyn ymlaen, fel i hwyluso'r broses yn y dyfodol. • Arwyddo dogfennau buddiannau/lwfansau – DT wedi cyflwyno dogfennau yn ystod y cyfarfod. Nodir fod pob aelod wedi cwblhau'r ffurflenni perthnasol erbyn hyn.	

	• Clerc ar wyliau trydedd wythnos yn fis Mawrth - Adroddwyd fod y Clerc ar wyliau ar y drydedd wythnos ym mis Mawrth (wedi eu trefnu cyn ei chyflogaeth), ac y byddai angen newid dyddiad y cyfarfod. Cytunodd bawb i gynnal cyfarfod mis Mawrth ar 11eg. • Mandad banc - Er wedi llwyddo i newid cyfeiriad y cyfrifon banc i gyfeiriad cartref y Clerc, eglurwyd ei bod yn parhau i gael trafferthion wrth ymweld á'r banc. Heb fod yn 'lofnodwr' mae'r banc yn gwrthod trafod unrhyw beth na darparu datganiadau banc. Cytunwyd i gwblhau mandad newydd fyddai'n enwi'r Clerc fel 'llofnodwr'. • Archwiliad cyfrifon 2024/25 - Cyflwynwyd adroddiad Archwilio Cymru i'r aelodau. • Derbyniwyd yr adroddiad, gyda'r Clerc yn cytuno i rannu'r cyfrifon gyda DT fel i'w cyhoeddi ar y wefan, yn ogystal â hysbyseb i'r cyhoedd eu gweld. • Hawliau ceffylau ar lwybr Tryfan Junction i Rostryfan – Adroddodd y Clerc fod sawl cais wedi eu derbyn yn ddiweddar yn ymholi am agor y llwybr i farchogion. Cyflwynwyd y ceisiadau i'r Cyngor cyn y cyfarfod. Nodwyd nad y Cyngor Cymuned sydd berchen y llwybr, ac felly nad oes hawl ganiatáu marchogaeth arno. Yn ogystal i'r ffaith y byddai angen asesiad risg, a bod yswiriant y Cyngor yn annigonol, pe bydda'n cael ei ganiatáu, mynegwyd pryder mawr am ddiogelwch plant/pobl/beicwyr/cwm sydd yn defnyddio'r llwybr, heb lefydd saff i basio ar rannau cul. Nodwyd y byddai defnydd cyson gan geffylau yn siŵr o waethygu cyflwr y llwybr, fyddai'n arwain at gostau ychwanegol i'r Cyngor Gymuned, ac nad ydi'r adnoddau ychwanegol hynny ar gael. Cytunwyd i'r Clerc lunio ymateb i'r ymholiadau.	
11.	**PWYNT GWEITHREDU :** • **Rhannu proflenni arwyddion gydag aelodau** • **Ysgrifennu at Gyngor Gwynedd yn ymholi am gael biniau halen newydd** • **Parhau gydag ymholiadau biniau halen, a cheisio darganfod os ydi Cyngor Gwynedd wedi mabwysiadau'r lonydd** • **Gwahodd aelodau o'r rheilffordd, YGC, ac adran Addysg i gyfarfod i drafod maes parcio Llwybr Bryngwyn** • **Gyrru'r cais praesept** • **Hysbysu'r rheini sydd wedi gyrru ceisiadau nawdd ân fyddwn yn derbyn ceisiadau hyd nes yr haf 2026.** • **Cyflwyno cais ad-daliad llwybrau** • **Gofyn i SL gyflwyno anfonebau ar wahân am waith ar Lein Bryngwyn** • **Cwblhau mandad banc fel i wneud y Clerc yn llofnodwr** • **Darparu datganiad a chyfrifon 24/25, yn ogystal â gwahoddiad i'r cyhoedd eu gweld i'w rhannu ar y wefan** • **Llunio ymateb i ymholiadau i farchogaeth ar lwybrau cyhoeddus**	**AME** **AME** **HR** **HR** **AME** **AME** **AME** **AME** **AME** **AME** **AME**

12.	**Materion Cynllunio** **CEISIADAU WEDI EU CYMERADWYO DROS E-BOST DROS GYFNOD Y NADOLIG:** Ysgol Felinwnda – creu mynediad newydd Tyn Y Weirglodd, Rhosgadfan - dymchwel modurdai ac adeiladu estyniad Allt Wen, Ffrwd Cae Du - dymchwel modurdy ac adeiladu estyniad	
13.	**PWYNT GWEITHREDU –** **DIM**	
14.	**Gohebiaeth –** • Llythyr gan Bennaeth Priffyrdd mewn ymateb i ymholiad i gyflwr gwrychoedd. • Ceisiadau nawdd gan Urdd Gobaith Cymru, papur bro Lleu, a Cof y Cwmwd - Clerc wedi rhannu templed hysbyseb gydag aelodau • E-bost o ddiolch gan Bethan	
	PWYNT GWEITHREDU : **DIM**	
15.	**Materion Cynghorwyr Sir -** e-bost wedi ei dderbyn gan HR cyn y cyfarfod.	
16.	**PWYNT GWEITHREDU: DIM**	
17.	**Rhannu Gwybodaeth** GLW yn awgrymu gosod arwydd 'Y Lon Wen', fel i annog defnydd o'r enw cywir, rhag ei golli. Mynegodd sawl aelod rwystredigaeth fod y lon yn cael ei gyfeirio ato fel 'View Point'. Cytunwyd i'w gynnwys ar agenda'r cyfarfod nesaf. Mynegodd GVT ei fwriad i ymddeol yn fuan. Cytunwyd i'w drafod yn y cyfarfod nesaf.	
18.	**PWYNT GWEITHREDU:** • **Cynnwys eitemau ar agenda cyfarfod Chwefror**	**AME**
19.	**Dyddiad y cyfarfod nesaf:** Chwefror 18fed, 2026	